

MAMA KODUNUN İZLENMESİ VE ANNE SÜTÜ SAVUNUCULUK EĞİTİMİ

30 Ekim-1 Kasım 2001, Ankara

Ecz.Özlem Duman (TEB)
Yük.Hem. Özlem Özkan (TEB)

Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü ve UNICEF işbirliği ile 30 Ekim-1 Kasım 2001 tarihleri arasında Sürmeli Otelde düzenlenen "Mama Kodunun İzlenmesi ve Anne Sütü Savunuculuk Eğitimi" ne Türk Eczacıları Birliği'ni temsilen Yük.Hem.Özlem Özkan ve Ecz.Özlem Duman katıldılar. Toplantıya Türk Eczacıları Birliği'nin yanı sıra, Aydın İl Sağlık Müdürlüğü, Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı A.B.D., Hacettepe Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Tüketici Hakları Derneği, Türkiye Barolar Birliği, İstanbul Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları A.B.D. ve Ankara Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları A.B.D. temsilcileri katıldı.

Toplantı sunumları Barbara Fienieg ve Ellen Sokol tarafından gerçekleştirildi. İki günlük aktif eğitimden sonra, 1 Kasım 2001 tarihinde alanda

görülen eksiklikleri katılımcı gözlemci olarak izleyebilmek için; Zübeyde Hanım Doğum Evi, Migros ve Beğendik mağazalarının mama reyonları ve rastgele seçilmiş bir eczane, yerinde ziyaret edildi.

Eğitimde, dünyadaki pek çok ülkede anne sütü alan bebek sayısının giderek azaldığı, çoğu zaman gereksiz yere, hem ilk altı ayda hem altı ay bir yaş arası bebek ve çocuklarda, anne sütü desteklenmediği gibi, mama kullanımının arttığı, mama üreten firmaların baskıları, satış programlarının artması, mamaların her türlü yerde uygun koşullarda satılmaması gibi nedenlerle bebek ve çocuk sağlığının büyük tehlikeler ile karşı karşıya olduğu hususlarına dikkat çekildi. Bu nedenle:

Başta ülkelerin Sağlık Bakanlıkları olmak üzere, ilgili meslek örgütlerinin, sivil toplum örgütlerinin;

- 1- Anne sütünün desteklenmesi,
- 2- Dünya Sağlık Örgütü 34. Assamblesi ve

UNICEF tarafından 1981 yılında hazırlanmış olan “Anne Sütü Muadillerinin Pazarlanmasıyla İlgili Uluslararası Yasa”nın yaşama geçirilmesi,

3- Öncelikle bebeklerin anne sütü ile, gerekli olduğu zamanlarda mama ile beslenmesi gerektiği,

4- Ailelere ve sağlık çalışanlarına bebek beslenmesi ile ilgili akılcı davranışların geliştirilmesi,

5- Tüm ülkelerde “Anne Sütünü Teşvik/Bebek Dostu Hastane” sayısının artırılması,

6- Sağlık çalışanlarına bebeklerin mama ile beslenmesini teşvik etmeleri halinde mama firmaları tarafından çok büyük finansal desteklerin sağlandığı ve bunun engellenmesi konularında gerekli çalışmayı yapmaları gerektiği vurgulandı..

ANNE SÜTÜ MUADİLLERİNİN PAZARLANMASIYLA İLGİLİ ULUSLARARASI YASA HAKKINDA ÖZET BİLGİ

Söz konusu yasa; bütün çocukların ve bütün hamile ve emziren annelerin sağlıklı olmak ve anne sağlığını korumak için yeterince beslenme hakkına sahip olduğunu onaylayarak, çocuklardaki beslenme yetersizliğinin eğitimsizlik, yoksulluk ve sosyal adaletsizlik gibi daha büyük sorunların bir parçası olduğunu kabul etmektedir.

Yasanın amacı, emzirmenin korunması ve yaygınlaştırılması yoluyla ve gerekli olduğunda anne sütü muadillerinin yeterli bilgi ve uygun pazarlama ve dağıtımına dayanan kullanımını sağlayarak, bebeklerin güvenli ve yeterli besin almalarına katkıda bulunmaktadır.

Yasanın kapsamı, formüle bebek maması dahil, anne sütü muadilleri; aynen ya da ilavelerle kısmen ya da tamamen anne sütü yerine kullanılmasının uygun olduğu söylenerek, pazarlanan ya da başka biçimde tanıtılan biberon ile verilebilecek ek gıdalar dahil, diğer süt ürünleri yiyecek ve içecekler; biberonlar ve emzikler. Yasa aynı zamanda bunların kalitesi ve arzı ile kullanımına ilişkin bilgileri de kapsamaktadır.

Dünyada 24 ülke bu kodu tamamen yasa olarak kabul etmiş durumdadır. Cezayir ve birkaç ülkede formüle bebek maması dahil, anne sütü muadilleri reçete ile satılmaktadır. International Baby Food Action Network (IBFAN) ağı bulunmakta, buraya pek çok meslek ve sivil toplum kuruluşu üye olmaktadır. Bu ağ, adı geçen yasanın yaşama geçirilmesi için mücadele etmektedir.

“ Her yıl bir buçuk milyon bebek yeterli emzirilmediği için ölmektedir.”

Ticari Anne Sütü Muadilleriyle beslenen bir milyoner çocuğu, en yoksul ailenin emzirilen bebeğinden daha düşük nitelikli besin almaktadır.

Yaklaşık 6 aya kadar yalnızca anne sütü vermek, daha sonra ek besinlere başlanarak emzirmenin iki yaşına kadar ve sonrasında sürdürülmesi idealdir. ”

TOPLANTI SONUCU VE ÖNERİLERİ:

Üç çalışma grubu tarafından hazırlanan ve Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı Aile Planlaması Genel Müdürlüğü tarafından da desteklenen sonuç ve öneriler:

1- Ülkemizde formüle bebek maması dahil, anne sütü muadillerinin %78’inin eczanelerden, geri kalanının ise marketlerden satıldığı,

2- Eczacıların bu program için önemli bir yapı taşı olduğu,

3- Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği’nin formüle bebek maması dahil, anne sütü muadillerinin ülkemizde marketlerde satışa izin verdiğini ve buna engel olunması gerektiği,

4- Her sağlık meslek örgütünün kendi üyelerine bu konuda hizmet içi eğitim yapması gerektiği,

5- Sağlık Bakanlığı koordinatörlüğünde bir komite kurulup, başta Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı olmak üzere, ilgili kurum ve kuruluşlar ile bu konudaki çalışmalara başlanması,

6- Yine Sağlık Bakanlığı koordinatörlüğünde bir komite kurulup ilgili kurum ve kuruluşlar ile bu kodun ülkemiz koşullarına uyumunun sağlanması ve 2002 yılına kadar yasa haline dönüştürülmesi,

7- “Anne Sütünü Teşvik/Bebek Dostu Hastane” sayısının artırılması,

8- Her kurum ve kuruluşun anne sütünün desteklenmesi konusunda eğitim materyalleri geliştirmesi,

9- Ülke genelinde anne sütü, formüle bebek maması dahil, anne sütü muadillerinin kullanılmasına ilişkin bir epidemiyolojik araştırmanın yapılarak mevcut durumun belirlenmesidir.

